

PRÍČE ZA LAKU NOČ
ZA
MALE BUNTOVNICE

• ALEK VEK •

SUPERMODEL

Bila jednom jedna devojčica po imenu Alek, koja bi svakog dana po povratku iz škole zastala pored drveta manga da ubere užinu. U njenom selu nije bilo ni tekuće vode ni struje. Morala je da ode do bunara da bi pila vode, ali je njena porodica ipak živela jednostavnim i srećnim životom.

Onda je počeo užasni rat i Alekin život se nepovratno promenio. Dok su sirene upozorenja zavijale iznad sela, Alek i njena porodica morali su da beže od okršaja.

Bila je kišna sezona. Reka je poplavila, mostovi su bili pod vodom, a Alek nije umela da pliva. Bila je prestravljena da će se udaviti, ali mama joj je pomogla da bezbedno stigne na drugu stranu. Usput je Alekina mama razmenila kutije soli za hranu i pasoše, jer nisu imali novca. Nekako su uspeli da pobegnu od rata i stignu do Londona.

Kad je jednog dana bila u parku, prišao joj je lovac na talente iz poznate modne agencije. Želeo je da je regrutuje kao model. Alekina majka nije htela ni da čuje za to, ali agent je bio istrajan i na kraju je pristala.

Alek je izgledala toliko drugačije od svih ostalih modela da je odmah postala senzacija.

Alek želi da svaka devojčica na ovoj planeti zna: „Lepa si. U redu je ako si nesvakidašnja, u redu je ako si stidljiva. Ne moraš da budeš deo gomile.“

ROĐENA 16. APRILA 1977.

SUDAN

ILUSTROVALA
BIZU KARMAN

**„KADA LEPOTA
ISIJAVA IZNUTRA,
NEPORECIVA JE.“**

– ALEK VEK

• ALFONSINA STRADA •

BICIKLISTKINJA

Bila jednom jedna devojčica koja je umela da vozi bicikl tako brzo da se nije ni videla dok prolazi. „Sporije, Alfonsina!“, vrištali bi njeni roditelji. Prekasno - već bi uveliko proletela pored njih.

Kada se udala, njena porodica se nadala da će najzad odustati od su-lude ideje da postane biciklistkinja. Umesto toga, na dan venčanja, muž joj je poklonio novi novcati trkački bicikl. Preselili su se u Milano i Alfonsina je počela profesionalno da trenira biciklizam.

Bila je tako brza i tako jaka da se nekoliko godina kasnije prijavila za Điro d'Italiju, jednu od najtežih trka na svetu. Nijedna žena se nikada ranije nije prijavila. „Nikada neće uspeti“, govorili su ljudi. Ali niko nije mogao da zaustavi Alfonsinu.

Trka je bila duga i naporna, sa etapama od po dvadeset jedan dan po najstrmijim putevima u Evropi. Od devedeset biciklista, koliko ih je bilo na početku, samo je tridesetoro prešlo cilj: Alfonsina je bila jedna od njih. Dočekali su je kao heroja.

Sledeće godine joj je bilo zabranjeno da se takmiči. „Điro d'Italija je muška trka“, objavili su zvaničnici. Ali ni to je nije zaustavilo.

Ipak se trkala i postavila brzinski rekord koji niko nije uspeo da obori dva-deset šest godina, iako je vozila bicikl od 20 kilograma s jednom brzinom!

Bila bi srećna da zna da se mnogo toga promenilo od tada. Sada su ženske biciklističke trke veoma popularne. Čak su uvršćene i u olimpijske discipline.

16. MART 1891 - 13. SEPTEMBAR 1959.

ITALIJA

ILUSTROVALA
KRISTINA PORTOLANO

„NIKO NE MOŽE DA
ZAUSTAVI MOJ BICIKL.“
- ALFONSINA STRADA

• ALISIJA ALONSO •

BALERINA

Bila jednom jedna slepa devojčica, koja je postala velika balerina.

Zvala se Alisija.

Alisija nije bila slepa od rođenja, i kada se razbolela, već je bila divna balerina s obećavajućom karijerom pred sobom. Vid joj se neprestano pogoršavao. Mesecima je bila prikovana za krevet i nije smela da se pomerila, ali Alisija je morala da pleše - pa je tako plesala na jedini način na koji je umela: „Plesala sam u svojoj glavi. Slepa, nepokretna, stalno ležeći, naučila sam sebe da plešem *Žizelu*.”

Jednog dana, prima balerina Njujorškog baleta se povredila. Zvali su Alisiju da uskoči umesto nje. Već je bila delimično slepa, ali kako da odbije? Balet je bio *Žizela*!

Čim je počela da pleše, publika se zaljubila u nju. Alisija je plesala graciozno i samopouzdana, iako je jedva nešto videla. Obučila je partnere da budu tačno tamo gde su joj bili potrebni u pravom trenutku.

Stil joj je bio tako jedinstven da joj je ponuđeno da sa svojom baletskom trupom nastupa širom sveta. Ali njen san je bio da donese klasični balet na Kubu, njenu rodnu zemlju.

Kada se vratila s putovanja, počela je da podučava kubanske plesače klasičnom baletu. Osnovala je Baletsku trupu *Alisija Alonso*, koja je kasnije postala Kubanski nacionalni balet.

ROĐENA 21. DECEMBRA 1921.

KUBA

ILUSTROVALA
ANA HUAN

**„PLESAČ TREBA DA UČI IZ
SVIH GRANA UMETNOSTI.“**
– ALISIJA ALONSO

• AMELIJA ERHART •

AVIJATIČARKA

Nekada davno, devojčica po imenu Amelija je uštedela dovoljno novca da kupi žuti avion.

Nazvala ga je *Kanarinac*.

Nekoliko godina kasnije postala je prva žena koja je samostalno preletela Atlantski okean. Bio je to opasan let. Jaki vetrovi i ledene oluje bacakali su njen sićušni avion po nebu. Izdržavala je zahvaljujući konzervi soka od paradajza, koji je srkala kroz slamku. Gotovo petnaest sati kasnije sletela je na polje u Severnoj Irskoj, na veliko iznenađenje obližnjih krava. „Dolaziš li izdaleka?“, upitao ju je farmer. „Čak iz Amerike!“, odgovorila je kroz smeh.

Amelija je volela da leti i volela je da radi ono što niko pre nje nije uradio.

Najveći izazov za nju bio je da postane prva žena koja će obleteti oko sveta.

Mogla je da ponese samo malu torbu, jer je sav prostor u avionu morala da iskoristi za skladištenje goriva. Njen dugačak let je dobro tekao. Trebalo je da sleti na ostrvo Hauland, ali nikada nije stigla do njega. U poslednjem javljanju Amelija je rekla da leti kroz oblake i da joj ponestaje goriva. Avion je nestao negde iznad Tihog okeana i nikada nije pronađen.

Pre nego što je krenula, napisala je: „Sasvim sam svesna opasnosti. Želim ovo da uradim zato što želim ovo da uradim. Žene moraju pokušavati da urade ono što su i muškarci pokušali. Ako ne uspeju, njihov neuspeh mora biti izazov za druge.“

24. JUL 1897 - OTP. JUL 1937.

SJEDINJENE AMERIČKE DRŽAVE

ILUSTROVALA
ĐULIJA FLAMINI

„AVANTURA JE SAMA PO
SEBI VREDNA TRUDA.“
– AMELIJA ERHART

• AMINA GURIB-FAKIM •

PREDSEDNICA I NAUČNICA

U Indijskom okeanu, u ostrvskoj državi Mauricijus, živila je devojčica koja je želela da zna sve o biljkama. Zvala se Amina i studirala je biodiverzitet, biološku raznovrsnost.

Analizirala je stotine aromatičnog i medicinskog bilja i cveća. Proučavala je njihova svojstva i putovala po selima da bi od tradicionalnih iscelitelja naučila kako koriste biljke u svojim ritualima.

Za Aminu su biljke bile poput prijatelja.

Najviše je volela baobabovo drvo, jer je bilo vrlo korisno: skladišti vodu u stablu, lišće može da leči infekcije, a voće (zvano majmunaska jabuka) sadrži više proteina od ljudskog mleka.

Amina je smatrala da od biljaka može štošta naučiti. Recimo, od biljke kao što je američki šib: „Lišće američkog šiba je različitih oblika i veličina. Životinje ne jedu biljke koje ne prepoznaju. Zato obično ne diraju ovu biljku. Prilično pametno, zar ne?“

Amina je biljke videla kao žive biološke laboratorije, pune važnih informacija za ljude i svaku drugu vrstu. „Kad god posećemo neku šumu, izgubimo jednu celu laboratoriju. Laboratoriju koju nikada više nećemo povratiti.“

Amina Gurib izabrana je za predsednicu Mauricijusa i svakodnevno se bori za sve stanovnike svoje zemlje: ljude, životinje i, naravno, biljke.

ROĐENA 17. OKTOBRA 1959.

MAURICIJUS

ILUSTROVALA
DŽERALDINA SI

**„SKROMNE BILJKE KRIJU
IZNENAĐUJUĆE TAJNE.“
– AMINA GURIB-FAKIM**

• AMNA EL HADAD •

DIZAČICA TEGOVA

Bila jednom jedna novinarka Amna. Ona nije bila srećna. Bila je gojazna i nije imala kondicije. Jednog dana rekla je sebi: „Možeš ti mnogo više od ovoga. Samo uradi nešto. Idi u šetnju.“

To je i uradila.

Toliko je uživala u šetnjama da je poželela da uradi i nešto više. Počela je da trči velike razdaljine. Zatim i sprint. Onda je počela da vežba i u tere-tani; kada je otkrila dizanje tegova, odmah je znala da je to sport za nju.

Amnin život se promenio kada je Međunarodna federacija za dizanje tegova dozvolila muslimankama da se takmiče u sportskim kombinezo-nima (odeći koja pokriva svu kožu).

Počela je da se takmiči u Evropi i Americi i postala ikona muslimanskim devojkicama širom sveta.

„Volim da budem jaka“, kaže Amna. „To što sam žensko ne znači da ne mogu da budem jaka kao dečak, čak i jača!“

Toliko joj se dopalo dizanje tegova da je počela da se priprema za Olimpijske igre u Rio de Žaneiru.

Misli da bi svi trebalo da pronađu sport koji im se dopada i da se njime bave. „Sport je dobar za svakoga, bez obzira na godine, veroispovest ili etničku pripadnost“, kaže ona. „On stvara mir i ujedinjuje nacije.“

„Kakvi god izazovi bili pred vama, nikada ne odustajte od svog sna. Što ste istrajnije, to ste bliže svojim ciljevima. Kada postane teško, vi postanite teže.“

ROĐENA 21. OKTOBRA 1989.

UJEDINJENI ARAPSKI EMIRATI

A stylized illustration of a woman wearing a dark purple hijab and a blue and orange horizontally striped shirt. She has a serious expression and is looking slightly to the right. Her right hand is raised, with fingers slightly curled. The background is a textured, light blue-grey color. The illustration uses bold colors and simple lines.

ILUSTROVALA
ELINA VAN DAM

**„NIKO MI NE MOŽE REĆI ŠTA
MOGU, A ŠTA NE MOGU.“**

– AMNA EL HADAD

• ANA POLITKOVSKA •

NOVINARKA

Nekada davno, u Rusiji su mnoge knjige bile zabranjene. Neke takve knjige napisali su pisci koje je volela devojčica po imenu Ana.

Anini roditelji krijumčarili su njene omiljene knjige da bi ih čitala do mile volje.

Ana je odrasla i postala novinarka.

Kada je Čečenija, deo Rusije, poželela da se odvoji i postane nezavisna država, ruska vlada je poslala trupe da ih u tome spreči. Izbio je surovi rat. Ana je odlučila da mora da piše. Želela je da ispriča svetu šta se stvarno događa u Čečeniji. Ruskoj vladi se to nimalo nije dopalo.

„Zašto rizikuješ svoj život?“, pitao je Anu muž jednom prilikom.

„Rizik je deo moje profesije“, odgovorila je. „Znam da mi se nešto može dogoditi. Samo želim da moji članci poboljšaju svet.“

Mnogo se toga lošeg dogodilo, ali Ana je bila hrabra.

Jednom je cele noći morala da trči po čečenskim brdima kako bi pobešla od ruske službe bezbednosti. Obe strane su želele da je spreče da otkrije istinu – neko joj je čak stavio i otrov u čaj, u pokušaju da je se otarasi. Ali uprkos ovim opasnostima, hrabro je nastavila da govori istinu o svemu što je videla.

Ana je nastavila da rizikuje svoj život sve do smrti, pišući istinu kako bi svet učinila boljim mestom.

30. AVGUST 1958 - 7. OKTOBAR 2006.

RUSIJA

ILUSTROVALA
LEA HAJNRIH

„VAŽNE SU ČINJENICE,
A NE ONO ŠTO VI
MISLITE O NJIMA.“

- ANA POLITKOVSKA

• ARTEMIZIJA ĐENTILESKI •

SLIKARKA

Bila jednom jedna devojčica koja je bila neverovatna slikarka. Zvala se Artemizija i bila je prelepa i jaka.

Njen otac Oracio je takođe bio slikar i od malih nogu ju je podučavao zanatu u svom ateljeu.

Kada je napunila sedamnaest godina, Artemizija je već naslikala nekoliko remek-dela. Ipak, ljudi su bili skeptični. „Kako može ovako da slika?“, šaputali su.

U to vreme većini žena nije bilo dozvoljeno ni da priđu ateljeima poznatih umetnika.

Jednog dana njen otac je pitao svog prijatelja, poznatog slikara Agostina Tasija, da nauči Artemiziju perspektivi, kako da stvori trodimenzionalni prostor na ravnoj površini.

Agostino je priželjkivao da njegova najbolja učenica takođe postane i njegova ljubavnica. „Obećavam ti da ću te oženiti“, rekao joj je. Artemizija je uporno odbijala.

Situacija je postala tako loša da je Artemizija na kraju rekla ocu šta se dešava. On joj je poverovao, i premda je Agostino bio moćan čovek i opasan neprijatelj, Oracio ga je tužio sudu.

Tokom suđenja Agostino je porekao da je uradio išta loše. Artemizija je bila pod užasnim pritiskom, ali držala se istine i nije popustila. Na kraju je Agostino proglašen krivim. Danas se Artemizija smatra jednim od najvećih slikara svih vremena.

8. JUL 1593 - 14. JUN 1653.

ITALIJA

An illustration of a woman with long, wavy brown hair, wearing a red dress with a white collar and cuffs. She is holding a wooden palette with various colored paints (red, blue, green, yellow) in her left hand and a paintbrush in her right hand. She is standing in a stone archway with a brick pattern. The background shows a landscape with green hills and trees under a pinkish sky.

ILUSTROVALA
MONIKA GARVUD

**„BIĆU POD SOPSTVENOM
KONTRLOM DOK GOD SAM ŽIVA.“
- ARTEMIZIJA ĐENTILESKI**

• ASTRID LINDGREN •

KNJIŽEVNICA

Bila jednom jedna devojčica koja je živela na farmi s velikom porodicom. Provodila je dane lutajući po poljima s braćom i sestrama, a takođe je pomagala porodici da vode brigu o životinjama. I to ne samo malim, poput pilića i pataka - već i velikim, kao što su krave i konji!

Zvala se Astrid i bila je pobunjeničkog duha.

Bila je jaka, hrabra, nikada se nije plašila da ostane sama i umela je svašta da radi: da čisti, kuva, popravi bicikl, hoda po krovovima, da se brani od siledžija i da izmišlja fantastične priče... Zvuči poznato? Pa, ako ste ikada čitale o jednoj drugoj devojčici koja je bila jaka, hrabra i neustrašiva, i koja se zove Pipi Duga Čarapa, nećete se iznenaditi ako čujete da je upravo Astrid napisala tu genijalnu knjigu.

Kada je *Pipi Duga Čarapa* objavljena, mnogi odrasli su se pobunili. „Pipi je suviše buntovna“, govorili su. „Naša deca će misliti da je neposlušnost u redu.“ S druge strane, deca su je obožavala. Pipi nije govorila *ne* bez ikakvog razloga: pokazala je mladim čitaocima važnost nezavisnosti, a uvek je brinula za druge.

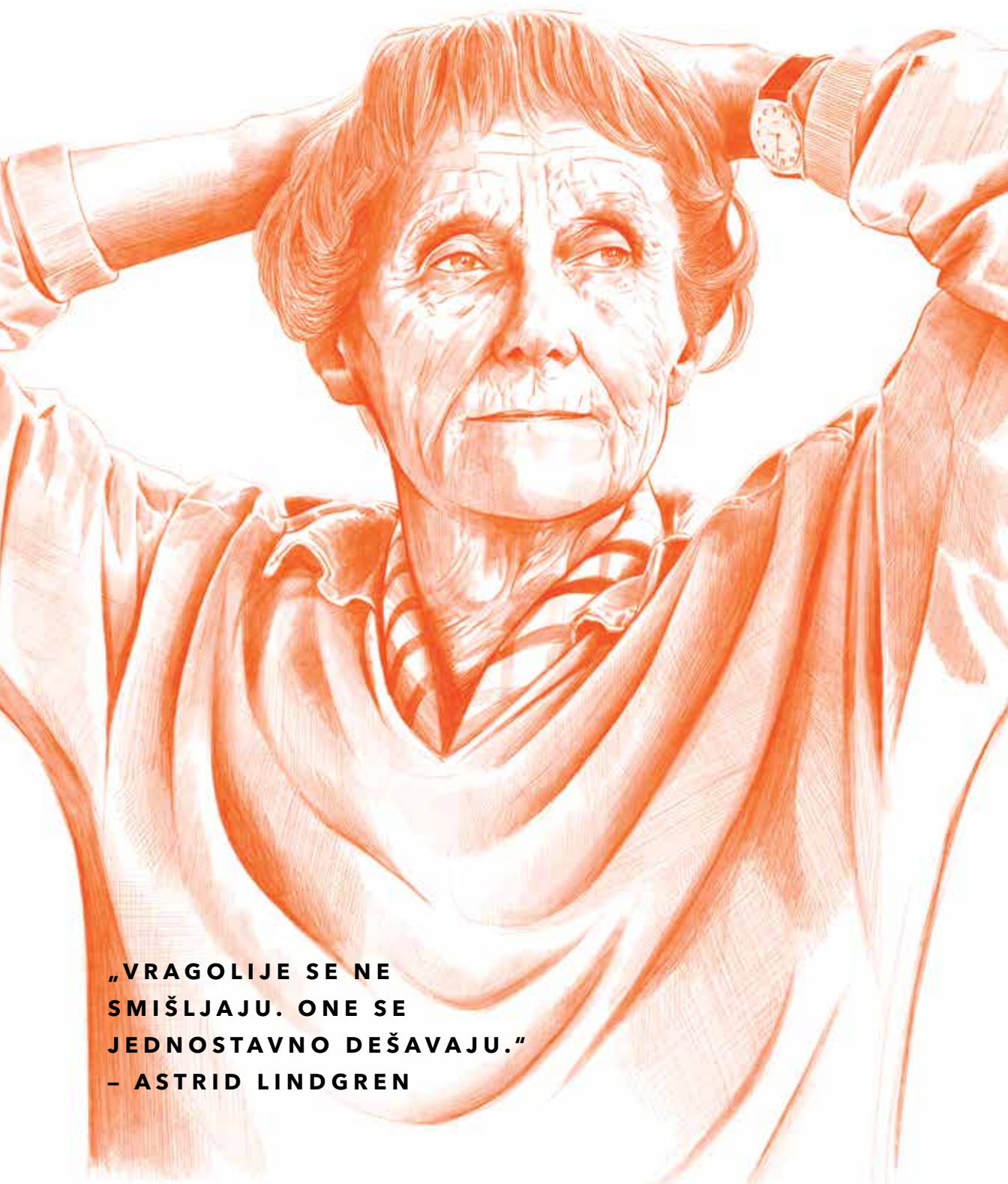
Danas je *Pipi Duga Čarapa* jedna od najpoznatijih knjiga dečje književnosti. Astrid je napisala i objavila još mnogo knjiga, a svaka je bila o jakoj deci koja su uzela avanture u svoje ruke.

Kad god ste u nevolji zbog nečega što ste uradile, uzmite u ruke *Pipi Dugu Čarapu*. Ona će uvek biti tu da vam pomogne!

14. NOVEMBAR 1907 - 28. JANUAR 2002.

ŠVEDSKA

ILUSTROVALA
ŽISTIN LEKUF

**„VRAGOLIJE SE NE
SMIŠLJAJU. ONE SE
JEDNOSTAVNO DEŠAVAJU.”
– ASTRID LINDGREN**